

Številka zadeve: Up-185/95

Datum odločbe: 24.10.1996

Področje: pripor zaradi begosumstva

Izrek: Ustavna pritožba P. K. zoper sklep Okrožnega sodišča v Kranju št. Ks 20/96 z dne 30.1.1996 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. Kp 153/96 z dne 13.2.1996 se zavrne, v preostalem delu se ustavna pritožba zavrže.

Dodatno: /

Odločitev: število glasov 8:0; število PLM:0, število OLM:0

SAMO ZA: Jerovšek, Krivic, Snoj, Šinkovec, Šturm, Testen, Ude in Zupančič.

SAMO PROTI: /

Izločeni: /

POVZETEK ZADEVE:

Pritožnik je 30.1.1996 vložil ustavno pritožbo, v kateri zatrjuje, da mu je pripor potekel 29.1.1996, pa niti on niti njegova zagovornica nista prejela sklepa o podaljšanju pripora. Pritožnik naj bi bil v priporu, ne da bi bila izdana sodna odločba. Zato naj bi bile kršene njegove pravice iz 19., 20., 27. ter 32. člena Ustave. Dne 21.2.1996 je pritožnik dopolnil ustavno pritožbo z navedbami, da izpodbija v izreku te odločbe navedena sklepa, ker naj bi mu bil pripor podaljšan z dopisom sodišča namesto z odločbo. Poleg tega zatrjuje, da ne obstoji priporni razlog begosumnosti. Pritožnik predlaga odpravo pripora. Z izpodbijanim sklepom je Okrožno sodišče odločilo o podaljšanju pripora. Sodišče je odločilo o podaljšanju pripora pred potekom dveh mesecev od zadnje seje senata, na kateri je bil izdan sklep o podaljšanju, z obrazložitvijo, da se odpravi v izreku sklepa Okrožnega sodišča št. Ks 220/95 z dne 21.12.1995 vsebovana nejasnost o času, za katerega je bil pripor podaljšan. Priporni razlog begosumnosti je po mnenju sodišča podan zaradi obstoja konkretnih okoliščin. Sodišče se sklicuje na pritožnikovo željo in možnost zaposlitve in življenja v A., kar utemeljuje z izpovedbami priče, zaslišane v preiskavi in na glavni obravnavi. Višje sodišče je pritožnikovo pritožbo zoper ta sklep zavrnilo kot neutemeljeno. Pritožbene navedbe glede datuma odločanja o priporu je sodišče zavrnilo z utemeljitvijo, da je zunajobravnavni senat ravnal v skladu z določbo drugega odstavka 207. člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 63/94 - v nadaljnjem besedilu: ZKP). Po tej določbi mora po mnenju Višjega sodišča senat po preteku dveh mesecev od zadnjega sklepa preizkusiti, ali so še podani priporni razlogi, in mu ob podaljševanju pripora ni treba odločiti, do kdaj se pripor podaljša, kot naj bi to brez potrebe storilo prvostopno sodišče. Pritrdilo pa je tudi razlogom prvostopnega sklepa glede obstoja pripornega razloga begosumnosti. Ustavna pritožba je bila predložena na podlagi 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču Okrožnemu sodišču v Kranju in Višjemu sodišču v Ljubljani v odgovor. Sodišči na navedbe v ustavni pritožbi nista odgovorili.

Po določbi prvega odstavka 20. člena Ustave se sme oseba, za katero obstaja utemeljen sum, da je storila kaznivo dejanje, pripreti samo na podlagi odločbe sodišča, kadar je to neogibno potrebno za potek kazenskega postopka ali za varnost ljudi. ZKP določa v 1. točki drugega odstavka 201. člena, da se sme pripor odrediti, če se oseba skriva, če ni mogoče ugotoviti njene istovetnosti ali če so druge okoliščine, ki kažejo na nevarnost, da bi pobegnila. Na begosumnost ni mogoče sklepati zgolj na podlagi teže kaznivega dejanja ali morebitne visoke zagrožene kazni. Če pa se tej okoliščini pridružijo še druge okoliščine, ki zadevajo predvsem značaj osebe, domicil, poklic, premoženje, družinske vezi in vse druge vezi z domačim oziroma tujim okoljem, se ob morebitni pričakovani visoki kazni nevarnost bega lahko potrdi ali pa ovrže. Sodišče mora ugotoviti, ali takšne okoliščine obstojijo, in presoditi, ali je nevarnost bega večja od negotovosti, ki bi se ji posameznik s pobegom nedvomno izpostavil. Takšno stališče v zvezi z nevarnostjo bega kot pripornim razlogom (točka c prvega odstavka 5. člena EKČP) je doslej že večkrat zavzelo tudi Evropsko sodišče za človekove pravice. US ugotovi, da sta sodišči zadostili zgoraj navedenim pogojem glede ugotavljanja nevarnosti bega. Pripor zoper pritožnika je bil zato podaljšan v skladu s pogoji, ki jih določata 19. in 20. člen Ustave. Zato z izpodbijanima aktoma pritožnikova pravica do osebne svobode ni bila kršena. Pritožnik zatrjuje še kršitve 27. ter 32. člena Ustave, pri čemer pa ne

razloži, v čem naj bi bile te kršitve podane. Sklep Okrožnega sodišča lahko za pritožnika učinkuje šele od njegove vročitve pritožniku in se zato ne more nanašati na čas odvzema prostosti pred tem. V tem delu ustavne pritožbe gre lahko le za to, da je bila z morebitnim nezakonitim dejanjem, ki naj ne bi imelo podlage v sodni odločbi, kršena pritožnikova pravica do osebne svobode. Po določbi drugega odstavka 157. člena Ustave odloča o zakonitosti posamičnih dejanj, s katerimi se posega v ustavne pravice, če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo, v upravnem sporu pristojno sodišče. To je po veljavni zakonski ureditvi Vrhovno sodišče. Zato glede kršitve pravic, ki jih pritožnik uveljavlja v tem delu, niso bila izčrpana vsa pravna sredstva. US pojasni, da je drugi odstavek 19. člena Ustave potrebno razlagati restriktivno in uporabiti tako, da ne bo dvoma o načinu in času posega v ustavno pravico. Ta dvom pa je bil v pritožnikovem primeru podan. Zato bi bilo treba šteti, da je sodišče pripor podaljšalo do datuma, ki je nedvoumno določen v izreku sklepa, kar je v tem primeru v korist pritožnika. Zoper pritožnika je bil pripor odrejen 15.9.1994 ob 7.30 uri. Zato je podaljšanje pripora do 29.1.1996 pomenilo podaljšanje do 7.30 ure tega dne. Če sodišče do te ure pritožniku ni vročilo obrazložene odločbe o podaljšanju pripora, potem je bilo glede na prvi stavek drugega odstavka 20. člena Ustave to dolžno storiti najkasneje v roku 24 ur. Po navedbah pritožnika, ki jih potrjujejo listine v spisu, je bila pritožniku odločba Okrožnega sodišča št. Ks 20/96 z dne 30.1.1996 vročena 30.1.1996 ob 15.40 uri. Zato je bil pripor pritožnika dne 30.1.1996 v času od 7.30 do 15.40 ure brez pravne podlage, zahtevane v določbi prvega odstavka 20. člena Ustave. Seveda je mogoče, da pride pri izvršitvi odločitve sodišča v zvezi z odpravo pripora ali v primeru njegovega nepodaljšanja do določenega časovnega zamika. Vendar pa je trajal v pritožnikovem primeru ta zamik kar več kot osem ur po tem, ko se je iztekel ustavni rok za vročitev sodne odločbe. Zato je zatrjevana kršitev prvega odstavka 19. člena Ustave v tem delu očitna. Ni pa izpolnjen drugi pogoj iz drugega odstavka 51. člena ZUstS. Ta dovoljuje predčasno obravnavo ustavne pritožbe le v primeru, ko Ustavno sodišče s svojo odločitvijo lahko prepreči, da bi z izvršitvijo protiustavnega akta za pritožnika nastale nepopravljive škodljive posledice. Škodljive posledice za pritožnika pa so prenehale že z vročitvijo v izreku te odločbe navedenega sklepa Okrožnega sodišča v Kranju.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe			nerazporejeno		

Obrazložitev pozicij

Ta odločba nima ekonomske dimenzije, ker se ne nanaša na vprašanje dohodkovne in premoženjske enakosti oziroma gospodarsko intervencijo ali zasebno lastnino.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe			nerazporejeno		

Obrazložitev pozicij

Ta odločba nima družbene dimenzije, ker se ne nanaša na razmerja med svoboščinami in pravicami posameznikov ali družbenih skupin v odnosu do drugih posameznikov ali družbenih skupin ali do družbe kot celote.

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	PS				S
ZA: Jerovšek, Krivic, Snoj, Šinkovec, Šturm, Testen, Ude in Zupančič.				1	1

Obrazložitev pozicij

Sodba je na poziciji 5, saj so svoboda in pravice posameznika v podrejenem položaju. To se zlasti pokaže v delu, ko US pojasni, da je zatrjevana kršitev prvega odstavka 19. člena Ustave v tem delu očitna, a to za posameznika in njegovo pravico do svobode nič ne spremeni. Ni pa izpolnjen drugi pogoj iz drugega odstavka 51. člena ZUstS, ki dovoljuje predčasno obravnavo ustavne pritožbe le v primeru, ko Ustavno sodišče s svojo odločitvijo lahko prepreči, da bi z izvršitvijo protiustavnega akta za pritožnika nastale nepopravljive škodljive posledice. Škodljive posledice za pritožnika pa so prenehale že z vročitvijo v izreku te odločbe navedenega sklepa Okrožnega sodišča v Kranju. US pojasni, da se za preverjanje zakonitosti posamičnih dejanj, s katerimi posega v ustavne pravice, če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo, odloča Vrhovno sodišče, ter pojasni, da pritožnik ni izčrpal vsa pravna sredstva. US zaščiti sodno vejo oblasti.

Protisodba bi v tem primeru bila na poziciji 1, ko bi US zaščitilo pravice posameznika in bi razveljavilo sklepe sodišč ter postavilo svobodo in pravice posameznika kot primarno vrednoto pred odločbe sodišč, saj bi izpovedbo ene priče smatralo kot nerelevantno, da na osnovi njenega pričanja lahko obstoji razlog begosumnosti.

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA: Jerovšek, Krivic, Snoj, Šinkovec, Šturm, Testen, Ude in Zupančič.	4	<i>US se sklicuje na točko c prvega odstavka 5. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP) ter na stališče ESČP v zadevah: Wemholf proti Nemčiji z dne 27.6.1968, Neumeister proti Avstriji z dne 27.6.1968, B. proti Avstriji z dne 28.3.1990 ter Letellier proti Franciji z dne 26.6.1991.</i>

NAKLONJENOST VLADI (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	NC	<i>Vlada ni podala mnenja.</i>

NAKLONJENOST DZ (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	NC	<i>DZ ni podal mnenja.</i>